

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Disp. CXXXII. An aliqui Philosophi gentilium notitiam habuerint huius
msterij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Ad tertium dicendum, quod cognitio diuinarum personarum fuit necessaria nobis dupliciter. Vno modo ad recte sentiendum de creatione rerum. Per hoc enim quod dicimus deum omnia fecisse verbo suo excluditur error ponentium deum produxisse res ex necessitate naturæ. Per hoc autem ponimus in eo processionem amoris, ostenditur quod deus non propter aliquam indigentiam creaturas produxit, neque propter aliquam aliam causam extrinsecam, sed propter amorem suæ bonitatis. Vnde & Moyses postquam dixerat: In principio creauit deus cælum & terram subdit, dixit deus, fiat lux, ad manifestationem diuini verbi. Et postea dixit. Vidit deus lucem quod esset bona, ad ostendendum probationem diuini amoris. Et similiter in alijs operibus. Alio modo & principalius ad recte sentiendum de salute generis humani: quæ perficitur per Filium incarnatum, & per donum Spiritus sancti.

Conclusio est, impossibile, est naturali ratione in cognitionem trium personarum in vna essentia deuenire. Circa hunc articulum nihil notandum occurrit pro explicatione illius, doctrinam tamen eius sollicitis disputationibus examinare necesse erit.

DISPVATIO CXXXII.

An aliqui Philosophi Gentilium notitiam habuerint huius mysterij?

Plures Philosophi mysterium Trinitatis cognouerunt.

Vnde ad ambrosium Trinitatis notitiam Philosophi habuerunt. cap. 2.

CAPVT I.

Plures Philosophi mysterium Trinitatis cognouerunt.

Sanctus Thomas in hoc articulo in solutione primi argumenti, vt defendat ratione naturalium posse Trinitatem ostendi, affirmat nulli philosopho gentili mysterium hoc innotuisse. Verum si Patrum scriptis fides habenda est, negare non possumus, nonnullos Philosophos notitiam aliquam huius mysterij fuisse assecutos, vt copiose probat Augustinus Eugubinus libris de perenni Philosophia: sic enim testatur Clemens Alexand. lib. quinto Strom. de Platone, Iustinus contra Iulianum de Orpheo, & alij, & Augustinus locis inferius allegandis.

Proferamus igitur aliquorum Philosophorum testimonia, vt id quod diximus magis illustretur. Augustinus Eugubinus libro 1. de perenni Philosophia, à capite 1. vsque in finem multa citat, quæ de Deo Patre, & Filio loquuntur: in 2. vero libro non pauca, quæ de tota Trinitate, ex quibus nos nonnulla referamus. Plato in Epistola ad Diony-

Vide quæ in 1. partem Tom. II.

sum Regem qui ipsum de natura Dei fuerat percontatus, sicut: De natura primi loquendum est per ænigmata, vt si quid epistola ponto, vel terra perpessa fuerit, qui legent, non intellegat: sic ergo res habet. Circum omnium regem omnia sunt, & illius gratia omnia existunt, illeque est causa bonorum omnium: secundum autem circa secundum, & tertium circa tertium. Quorum verborum sensum explicauit Porphyrius (vt testatur Porphyr. Cyrellus) his verbis: Vtique ad tres subsistentias, siue hypostasies, aut personas progredi: id est habere diuinam substantiam tres descensus, siue in triplicem numerum se propagare: esse enim supremum, altissimumque Deum ipsum per se bonum, post eum, secundum opificem, deinde animam mundi: quia anima Latine idem est, quod ventus Græcè, & uentos, anemos, anima enim est veluti spiritus quidam. Mercurius etiam dictus Trismegistus, id est, Tris-ter maximus, eo quod de Trinitate verba fecerit (vt inquit Suidas) serm. 3. sic ait de Spiritu sancto: Suidas.

Nisi prudentia esset quedam dominatoris omnium, vt hanc ego Theologiam reuelarem, neque vos nunc talis amor tenuisset, vt de eo quæretis, nunc reliqua audite. Huius spiritus, de quo sepe numero dixi, omnia indiget, omnia portat, secundum dignitatem omnia viuificat, & nutrit, & à sancto fonte depedit, omnibus spiritibus, & virtutibus semper est auxiliator. Hæc Mercurius, & multa alia, quæ copiosius edidit Eugubinus 1. libr. Eugub. c. 3. videtur sanè alludere ad illud Genes. 1. Et spiritus Domini ferebatur super aquas. Alia adducit Eugubinus ibidem ex Plotino, capite autem 4. refertur alia ex Platone in epistola illa citata: denique capitul. 6. ex Damascio Philosopho, qui refert, Egyptios primum principium tenebras appellasse, quod ter populus acclamabat, nempe significans, Deitatem, quæ omnem cognitionem superat, in tribus subsistere, iuxta illud Psalmi 17. Posuit tenebras latibulum suum. Psalm. 17.

Sed omittis multis alijs liberadijce duo alia testimonia, vnum est eiudem Mercurij, aliud oraculi Apollini Delphici: illud vero Mercurij in eius libris, qui nunc circumferuntur, non est, ob id tamen commentitium censeri non debet, multa enim ex Mercurio referant Lactantius, Augustinus, & Cyrellus, quæ in illius libris nunc non habentur. Suidas ergo tale recitat testimonium ex Mercurio: Erat lumen intellectuale ante lumen intellectuale, & erat semper mens mentis luminosa, & nihil aliud erat, quam horum vnitas, & Spiritus omnia continens: extra hunc non Deus, non Angelus, non substantia vlla alia, omnium dominus, & pater, & Deus & omnia sub ipso, & in ipso sunt. Nam verbum eius perfectum existens, & secundum, & opifex, lapsum in secunda natura & aqua secunda prolificam fecit aquam. Ideo autem videtur dixisse verbum diuinum fecundam fecisse aquam, quia ex aqua volatilia, & aquatilia animalia produxit, vt refert Scriptura Genes. 1. subiungit Mercurius: Adiuro te cælum Dei magnum sapiens opus, adiuro te vocem patris, quam prout ipse primum. cum omnem mundum statuit, obtestor te per vniuersum verbum, & patrem, qui continet omnia, esto mihi propitius, &c. Quæ latius prosequitur Eugubinus lib. 2. c. 17.

Alterum testimonium est, quod protulit Apollon Delphicus rogatus à sacerdote de vera religione, & refert Eugub. lib. illo c. 19. inquit ergo: Ne me vtinam supremum infelix, ipse sacerdos, scitens de sancto ac diuino genitore, & sobole chara, rebus magni induperantis, & statu, qui mundum adstrictum continet omnem, montes, tellurem, flumines, mare, tartara, & ignem, M aeræque,

